

علت‌شناسی و بررسی پیمایشی قتل‌های شهرستان کرج

سید محمد حسینی رازلیقی^۱، میثم حسین پور^۲

تاریخ دریافت: ۹۲/۸/۱۷ تاریخ پذیرش: ۹۲/۱۲/۱۵

از صفحه ۶۵ تا ۸۲

چکیده

قتل عمدی به عنوان یکی از جرایم طبیعی همواره در طول تاریخ به عنوان عملی خشن و از هولناکترین جنایات بشر بوده که علاوه بر از بین بردن امنیت، احساس امنیت را نیز در جامعه مخدوش می‌کند و مورد مذمت تمامی جوامع و ادیان بوده است و تاثیر روانی آن تا سالها در اذهان باقی می‌ماند که به رغم وضع قوانین مختلف و سنگین‌ترین مجازات‌ها برای آن باز هم شاهد بروز ارتکاب آن هستیم.

با توجه به استان شدن البرز و همجواری شهر کرج با پایتخت محققان بر آن شدند تا تحقیقی در خصوص علت‌شناسی قتل‌های عمدی در محدوده مکانی شهر کرج از سالهای ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۱ از لحاظ انگیزه -آلات مورد استفاده و جنسیت مرتکبان و قربانیان را با توجه به نظریات جرم‌شناسی مورد ارزیابی قرار دهند. روش تحقیق، توصیفی-تحلیلی است و جامعه آماری از میان تشریح ۳۹۷ پرونده ی قتل‌های اتفاق افتاده در شهر کرج از مرحله کشف تا صدور حکم از زاویه

علم جامعه شناسی جنایی و جرم شناسی می‌باشد.

پس از تجزیه و تحلیل که از طریق برنامه SPSS به صورت جدول و نمودار ارائه گردید نتایج حاصل ارزیابی‌ها نشان گر آن بود که انگیزه‌های قتل به ترتیب ۱- نزاع و درگیری ۲- اختلافات خانوادگی ۳- رابطه نامشروع ۴- اختلافات مالی ۵- سرقت ۶- انتقام و اخاذی می‌باشند که عامل انجام قتل‌ها به ترتیب فراوانی به سلاح سرد؛ خفگی و ضرب و جرح تعلق دارد و بین تعارض فرهنگی موجود در شهر به علت مهاجرت و بیکاری آنان و وجود ۴ زندان در هر گوشه شهر و مسائل مربوط به رفت و آمد زندانیان و اختلافات درون زندان توسط زندانیان و آمار قتل‌های موجود رابطه معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی: قتل، رابطه نامشروع، اختلافات مالی، سرقت، انتقام و اخاذی

مقدمه:

جرم، طبیعتی مختلط و متشکل از دست کم دو جنبه مادی که همان کارهای مجرم است و جنبه نفسانی آن به آنچه در درون مرتکب جریان دارد یعنی علم و اراده اطلاق می‌شود که بسته به نحوه ارتکاب و شدت عمل به انواع مختلفی تقسیم می‌شود و اعلاای آن جنایات می‌باشد که مانند هر رفتار زیستی روانی که از انسان سر می‌زند، حاصل برخورد بین یک ارگانیسم با ساخت معین و محیط‌های داخلی و خارجی معین است. نگرش‌های ضد و نقیضی در باره جرم وجود دارد زیرا جرم همواره از تعریفی اجتماعی بر خوردار بوده است اما جرم طبیعی مانند قتل - همواره مورد سرزنش افراد و ادیان و حساسیت برانگیز بوده است. در متون فقهی نیز قتل به عنوان ظلم بر خلق یاد شده که علاوه بر صدمه به بالاترین نعمت الهی - یعنی حیات انسانی - موجب از بین رفتن امنیت در جامعه نیز می‌شود. یکی از حرام‌های نابخشودنی در قرآن قتل است که در برخی از آیات بدان اشاره شده است. و اجرای حکم قصاص را برای حفظ و بقای انسان بیان می‌کند تا از قتل پرهیزند (ولکم فی القصاص حیوه یا ولی الالباب لعلکم تتقون) «بقره ۱۷۹»

وقوع قتل عمدی یا به صورت اتفاقی و یا مسبوق به تصمیم قبلی است که غالباً این اتفاق به خاطر نقض یا دفاع از غریزه جنسی و غریزه خانوادگی *Instinct familial* یا غریزه اجتماعی

Iinstinctdevalorisa- غریزه کسب اعتبار یا شهرت طلبی- Iinstinct sociabilite tion یا غریزه آزادی خواهی Iinsyinctliberte و... می‌باشد که در آن مسائل مالی، روابط نامشروع دوست داشتن، احساس تعلق، نداشتن حالت عادی روانی متأثر از مصرف مشروبات الکلی و مواد مخدر و روان گردان، حسادت و انتقام، نداشتن کنترل عصبی در زمان حادثه به علت فشارهای اجتماعی از عواملی هستند که به عنوان انگیزه‌های قتل در پرونده‌ها مشاهده می‌شود که با شیوه‌های مختلفی چون خفگی، ایراد ضرب و جرح و استفاده از سلاح به وقوع می‌پیوندند. در این تحقیق، پیمایش قتل‌های عمدی رخ داده شده در شهر کرج از سال ۱۳۸۵-۱۳۹۱ از دید مکان، انگیزه، جنسیت مرتکبان و قربانیان آلات مورد استفاده، بررسی گردیده است.

بیان مساله

هدف اصلی این تحقیق شناخت تاثیر عوامل موثر بر وقوع قتل‌های عمدی و فراوانی علت ارتکاب آن در شهر کرج در سال‌های ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۱ بوده است و اهداف فرعی آن عبارت است از:

- ۱- شناخت تاثیر اختلافات خانوادگی بر وقوع قتل‌های عمدی
- ۲- بررسی نقش سلاح سرد در وقوع قتل‌های عمدی
- ۳- بررسی نقش مواد مخدر در وقوع قتل‌های عمدی
- ۴- بررسی علت ورود زنان در عرصه جرم قتل عمدی

ویژگی مکانی:

کرج با جمعیتی بالغ بر ۱/۳۷۷/۴۵۰ نفر پنجمین شهر پرجمعیت ایران پس از تهران، مشهد، اصفهان و تبریز محسوب می‌شود که با داشتن وسعت ۵۸۰۰ کیلومتر مربع و نقاط سرسبز در جاده چالوس و اطراف آن اتوبان‌های شاه راهی کشور مانند اتوبان کرج- قزوین این شهر را از لحاظ مکانی مستعد کشف جرایم قرار داده است. نمودار شماره یک به خوبی مشخصات این شهر را نمایان می‌سازد.

هرچقدر سطح تحصیلات بالاتر باشد توانایی شخص از تغییر شرایط زندگی بیشتر است و ارتقای مهارت‌های زندگی به وسیله تحصیل می‌تواند تاثیر پیشگیرانه داشته باشد.

میزان تحصیلات در کل جمعیت مطابق نمودار شماره ۲ که برگرفته از اداره آمار استان البرز می‌باشد نشانگر این موضوع است که ۷/۷۴٪ درصد مردمان این شهر با تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم هستند و ۱۹٪ تحصیلات عالی دارند و ۶٪ بیسواد می‌باشند که نسبتاً آمار مناسبی به نظر نمی‌رسد و این تحصیلات پائین باید با افزایش آموزش‌های لازم و نکات پیشگیری از طریق رسانه و تبلیغات در سطح شهر جبران شود.

سهم سطوح مختلف تحصیلی از کل جمعیت فعال در استان البرز

کل	زیر دیپلم	دیپلم	عالی	بیسواد	کل
استان البرز	۴۰,۷	۳۴,۳	۱۹,۰	۶,۰	۱۰۰,۰
ساوجبلاغ و طالقان	۵۰,۴	۲۶	۱۱,۷	۱۱,۸	۱۰۰
کرج	۳۸,۴	۳۶	۲۰,۸	۴,۹	۱۰۰
نظرآباد	۴۰,۷	۲۷	۹,۸	۱۰,۷	۱۰۰

به طور کلی در صدد بالایی از زندانیان کشور را بی سوادان یا بازماندگان از تحصیل تشکیل می دهند.

وجود دانشگاه‌های مختلف حضور دانشجویان را از شهرهای کشور به این منطقه کشانده است؛ در حالی که اکثر آنها فاقد خوابگاه می باشند که نتایج آن مشکلات و اثرات خاص خود را به شهر تحمیل کرده است. وجود زندان‌های بزرگ کشور مانند زندان رجایی شهر و ... در این شهر نیز قابل تامل است که اتفاقات درون و بیرون آن مانند رفت و آمد خانواده زندانیان، رفتار زندانیان در داخل و مشکلات آنها، اثرات خود را به شهر نیز کشانده است و وجود باغات مختلف و سوله‌های نیمه کاره، عدم تمرکز بافت شهری نیز از جمله دلایل دیگر محسوب می شود. در پایان باید به پادگان‌های نظامی اطراف شهر نیز اشاره کرد که سربازان زیادی را جهت انجام خدمت سربازی در خود جای داده است که اکثراً بعد از انجام خدمت یا در حین انجام خدمت در ایام فراغت جهت کار به شهر عزیمت می کنند. موارد اشاره شده از جمله موارد مهاجرت در شهر کرج می باشد. ورود مهاجرین از شهرهای مختلف کشور و اتباع افغانی به این شهر برای اهداف مختلف باعث شده تا این شهر شاهد اقوام مختلفی باشد که ۱۹ درصد از آنها کسانی هستند که با هدف جستجوی شغل وارد شده‌اند که حدود ۶ هزار نفر فرصت‌های شغلی را اشغال کرده‌اند.

نمودار شماره ۳

تعداد مهاجرین وارد شده به شهرستان های استان البرز بر اساس هدف مهاجرت

نظریات	ساوجبلاغ و طالقان	کرج	استان البرز	سهم از کل استان	شرح
۸۷۳	۲۳۳۹	۱۹۱۹۴	۲۲۳۷۶	۳,۴	اظهار نشده
۱۹۲۲۸	۱۰۲۴۶	۱۰۲۱۸۳	۱۱۵۸۰۱	۱۷,۸	سایر
۱۷۰۰	۴۶۲۴۹	۳۰۱۸۲۲	۳۶۷۲۹۹	۵۶,۴	پیروی از خانوار
۲۷۲	۱۰۲۳	۵۱۷۲	۷۸۹۵	۱,۲	پایان خدمت وظیفه
۲۳	۴۱۷	۲۲۸۲	۲۹۷۱	۰,۵	انجام خدمت وظیفه
۲۲۲	۱۴۹	۱۵۱۶	۱۶۸۸	۰,۳	پایان تحصیل
۸۰۲	۳۴۸	۱۰۴۴۷	۱۱۰۱۷	۱,۷	تحصیل
۲۰۰۷	۱۹۷۶	۲۱۳۶۶	۲۴۱۴۴	۳,۷	انتقالی شغلی
۳۸۲۲	۴۱۲۶	۲۶۱۱۹	۳۲۲۵۲	۵,۰	جستجوی کار بهتر
۶۵۴۰۶	۱۰۶۸۲	۵۰۹۰۲	۶۵۴۰۶	۱۰,۰	جستجوی کار
۳۲۲۹۱	۷۷۵۵۴	۵۴۱۰۰۴	۶۵۰۸۴۹	۱۰۰,۰	جمع

یکی از مهم ترین علت‌های ارتکاب جرایم توسط قشر جوان کشور بیکاری و فشارهای اقتصادی و معیشتی می‌باشد. آمارهای منتشر شده توسط اداره اطلاعات و آمار استان البرز در نمودار ۴ نمایش داده شده است. نرخ بیکاری در استان بالاتر از حد استاندارد می‌باشد به طوری که نرخ بیکاری در استان البرز ۱/۵ برابر متوسط کل کشور است.

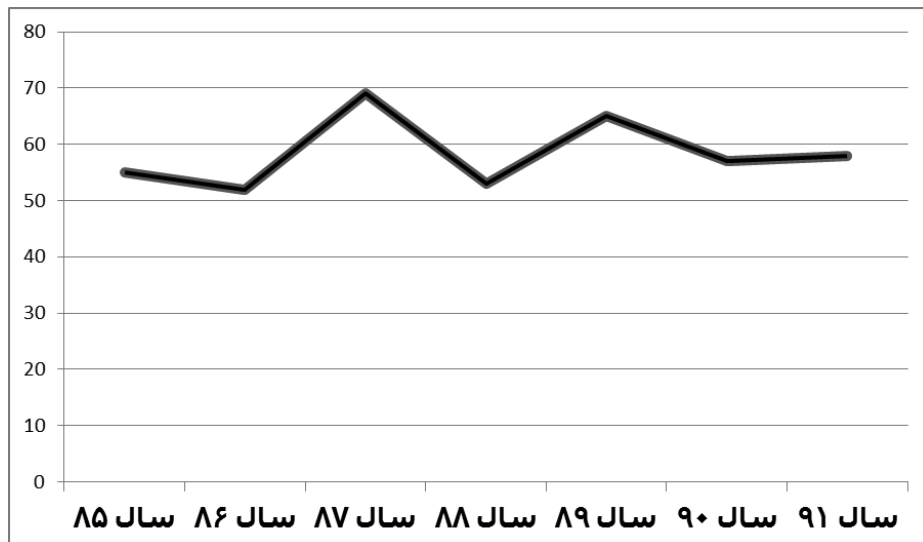
نمودار شماره ۴
نرخ بیکاری استان البرز و مقایسه آن با کل کشور

متوسط چهار فصل		زمستان		پاییز		تابستان		بهار		عنوان
۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	
۱۹,۳	-	۱۸,۱	-	۲۰,۷	-	۱۷,۷	-	۲۰,۷	-	استان البرز
۱۲,۳	۱۳,۵	۱۴,۱	۱۴,۶	۱۱,۸	۱۲,۱	۱۱,۱	۱۳,۶	۱۲,۳	۱۳,۵	کل کشور

قتل عمد :

واژه قتل در فرهنگ لغت به معنای کشتن، کشتار بیان شده است. (انوری-۱۳۸۲: ۷۶۶) و در ترمینولوژی حقوق لطمه به حیات دیگری وارد ساختن - خواه به واسطه عمل مادی و فیزیکی باشد خواه به واسطه ترک فعل (لنگرودی-۱۳۸۶: ۵۲۸) و داشتن قصد، معیار تفکیک قتل عمد از غیر عمد تعریف شده است. چه قبل از انقلاب و چه بعد از انقلاب مقنن تعریفی را از قتل ارائه نداد و فقط به مصداق‌ها پرداخت که این رویه در قانون مجازات مصوب ۱۳۹۲ نیز کماکان ارائه شده و در ماده ۲۹۰ مصداق‌های جنایت‌های عمدی بیان شده است و تعریف قتل ارائه نشده است. حقوق دانان نیز کم‌تر تعریفی از قتل ارائه نکرده‌اند که جامع ترین آنها بیان می‌کند: سلب حیات مستقره یک انسان که در پناه قانون است توسط دیگری بدون مجوز قانونی و شرعی (توجهی-۱۳۸۷: ۱۸) در

فقه نیز فقها تعریف مستقیم از قتل عمد را نداشته‌اند؛ اما شرایط آن را بیان کرده‌اند که به عنوان تعریف مورد استفاده حقوقدانان قرار گرفته است. ((هو از هاق النفس المعصومه المكافئه عمداً و عدواناً)) که مطابق تعریف فوق قتل عمدی وقتی رخ می‌دهد که اولاً اخراج حیات داشته باشیم ثانیاً مقتول انسان معصوم الدم باشد و لفظ مکافئه نیز به برابری قاتل و مقتول از لحاظ دین و عقل و جنسیت اشاره دارد. (آقائی نیا - ۱۳۸۷: ۵۷) از تعاریف بیان شده این نتیجه حاصل می‌شود که از بین بردن جنین از تعریف ما خارج می‌باشد هر چند که قانون‌گذار در تبصره ماده (۳۰۶) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ بیان می‌کند "اگر جنینی زنده متولد شود و دارای قابلیت ادامه حیات باشد و جنایات قبل از تولد، منجر به نقص یا مرگ او پس از تولد شود قصاص ثابت است". به همین دلیل سقط عمدی جنین از بحث ما خارج می‌باشد هر چند که متأسفانه امروزه شاهد افزایش آن به طور غیر قانونی در شهر هستیم. از لحاظ جرم‌شناسی نیز جرم قتل عمد جزء جرایم طبیعی خشن محسوب می‌شود، آقای گاروفالو نخستین حقوقدانی بودند که اصطلاح جرم طبیعی را به کار بردند و معتقد بودند این نوع جرایم دارای دو خصیصه هستند و دو احساس را خدشه دار می‌کنند. ۱- غریزه شفقت و نوع دوستی مانند قتل. ۲- غریزه تقوا و درستکاری در رابطه با خود و دیگری مانند سرقت شهر کرج در سال ۱۳۸۶ با اتفاق ۵۲ قتل عمدی کمترین آمار و در سال ۱۳۸۷ با ۶۹ قتل بیشترین آمار قتل عمدی را به خود اختصاص داده است و مجموعاً از سال ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۱، ۳۹۷ قتل رخ داده است که نمودار تطبیقی آن به شرح ذیل می‌باشد:

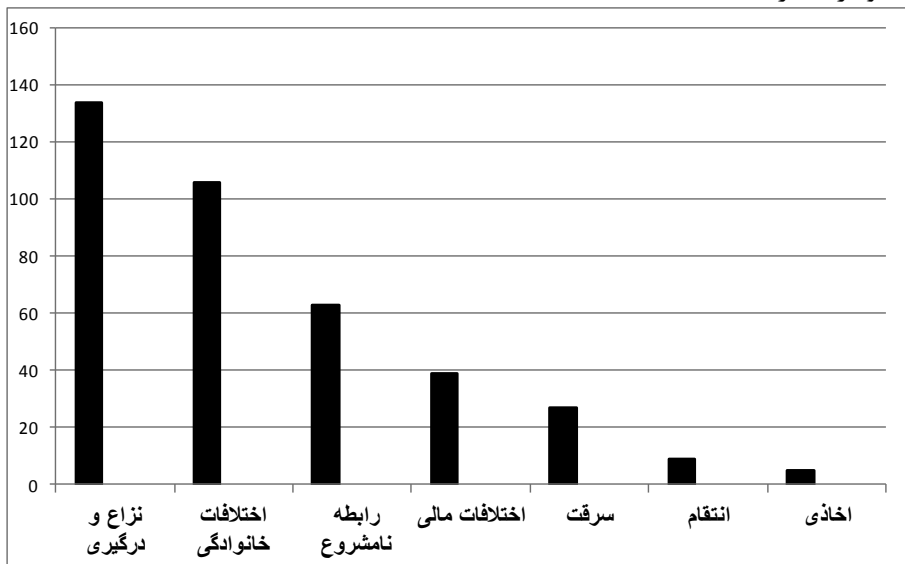
انگیزه در قتل:

داعی یا انگیزه عبارت است از نفع یا ذوقی که مجرم را به ارتکاب جرم سوق می‌دهد، اصولاً انگیزه از اجزای تشکیل دهنده عنصر روانی محسوب نمی‌شود و در نظرات پیروان مکتب کلاسیک نیز عمد و انگیزه دو مقوله جدا از یکدیگر می‌باشند. عمد ذاتاً متوجه نتیجه بلافصل فعل مرتکب است ولی انگیزه هدف نهایی و منظور نسبتاً بعید فاعل است (اردبیلی-۱۳۸۸: ۲۴۰).

قانون‌گذار کشور ما نیز بین عمد و انگیزه تفاوت قائل شده است و انگیزه ارتکاب جرم تاثیری در ماهیت عمل مجرمانه ندارد اما احراز انگیزه در ارتکاب هر جرم عامل موثری برای توجیه آن عمل مجرمانه محسوب می‌شود. در جرم قتل نیز انگیزه می‌تواند چراغ هدایتی برای کشف چگونگی قتل باشد. در این بین نباید مفهوم واقعی انگیزه را با سوء نیت یکی دانست؛ با این حال اصولاً ارتکاب قتل عمدی نمی‌تواند بدون انگیزه باشد حتی در قتل آنی نیز عمل مرتکب

با قصد مجرمانه و انگیزه توأم است. انگیزه فقط در مواردی از موارد تخفیف مجازات محسوب شده است؛ یعنی در جایی که مجازات‌های تعزیری و بازدارنده انگیزه شرافتمندانه محسوب شود؛ اما در قتل عمدی انگیزه از عوامل رافع یا موجه جرم کیفری مرتکب محسوب نمی‌شود و توجیهی برای عمل مرتکب نیست. در جرم شناسی نیز بررسی انگیزه قتل از آن جهت دارای اعتبار است که چرایی ارتکاب جرم را نمایان می‌کند. پس از بررسی پرونده‌ها انگیزه‌های متفاوتی از سوی قاتلان در مرحله تحقیقات مقدماتی نزد بازپرس پرونده (که یکی از نویسندگان مقاله نیز می‌باشد) بیان شده بود که به ترتیب فراوانی در جدول ذیل نمایش داده شده است.

نمودار شماره ۶

نزاع و درگیری:

نزاع و درگیری به عنوان انگیزه قتل بالاترین جمعیت آماری را به خود اختصاص داده است. موضوعی که در کل کشور نیز متأسفانه قابل مشاهده می‌باشد، عاملی که هیچ توجیه منطقی در آن وجود ندارد و معمولاً سر موضوعاتی که فاقد ارزش محسوب می‌شوند رخ می‌دهد. عدم

کنترل اعصاب به علت فشارهای اجتماعی و یا خارج شدن از حالت طبیعی به دلیل مصرف مسکرات و یا استعمال مواد روان گردان، همراه داشتن سلاح سرد و ناکارآمدی مجازات‌های بازدارنده حمل سلاح از جمله دلایل مهم آن به شمار می‌آید. در این نوع غالباً شخص قاتل قصد قتل را ندارد و صرفاً ترساندن مقتول و یا ایراد ضربه به وی هدف می‌باشد، اما منتج به قتل می‌گردد. از جمله قتل‌های رخ داده در سطح شهر کرج در این سالهای اخیر که رسانه ایی نیز شد می‌توان به قتل روح الله داداشی از قهرمانان ورزش کشور اشاره کرد که در یک نزاع و درگیری به قتل رسید. قاتلان و مقتولان نزاع و درگیری معمولاً در سن فعالیت جنایی یعنی ۱۸ تا ۴۰ سال می‌باشند.

قتل‌های خانوادگی:

به طور کلی به قتل‌هایی که در بستر یک خانواده با روابط خویشاوندی سببی و نسبی واقع شود و به نحوی که یکی از اعضاء اقدام به کشتن عضو دیگر نماید، قتل‌های خانوادگی می‌گویند و متمایز از قتل‌های خانگی می‌باشد؛ زیرا این نوع قتل دامنه شمول محدودتری را شامل می‌شود و صرفاً به قتل‌هایی که در فضای فیزیکی خانه اتفاق می‌افتد گفته می‌شود در حالی که دامنه قتل‌های خانوادگی گسترده تر می‌باشد. وضعیت‌های آماده کننده یا معد برای قتل با سبق تصمیم اعضای خانواده مستلزم حضور یک عضو مبتلا به بیماری روانی در خانواده است تا منجر به گرایش تخریبی در برخورد با اعضای خانواده اش شود. (کی‌نیا=۱۳۸۸: ۳۱۰) عمده ترین مصادیق آن، قتل فرزند توسط پدر و مادر یا برعکس و یا همسر کشی و یا قتل برادر و خواهر به دست یکدیگر می‌باشد.

در بررسی پرونده‌های حادث شده، استعمال مواد مخدر و روان گردان توسط یکی از طرفین، فشارهای روحی و روانی به دلیل مشکلات اقتصادی و بیکاری، ناامیدی به آینده، بیماری‌های روانی ناشی از توهمات شیطانی، مشکلات مالی طرفین از جمله ارث، انحرافات و بدبینی‌های جنسی نسبت به طرف مقابل از جمله اختلاف‌های خانوادگی منجر به بروز قتل‌های عمدی بوده است. رایج ترین نوع قتل‌های خانوادگی قتل زن یا دختر توسط شوهر و یا همسر کشی

می‌باشد که آمار بالایی را به خود اختصاص داده است که عمده دلایل آن خیانت زن و شوهر به یکدیگر، ایجاد رابطه نامشروع زن یا شوهر با دیگران و یا کشتن برای حفظ آبروی خانوادگی می‌باشد. در یک تحقیق که موضوع پایان نامه‌ای با نام همسر کشی بود نیز در خصوص همسر کشی نتایج تحقیقات نشان می‌داد که وجود فرزندان و سن و موقعیت اجتماعی به طور مثبت در وقوع همسر کشی تاثیرگذار است و زوجین دارای فرزندان بزرگتر و متاهل، ضریب ایمنی بالاتری در این خصوص دارند و بررسی پرونده‌های همسر کشی این نکته را نیز آشکار کرده بود که مردان در تمام موارد به تنهایی و بدون کمک فرد یا افراد دیگر دست به ارتکاب قتل همسران خود می‌زنند. در حالی که زنان از کمک افراد دیگر در قتل همسر خود استفاده می‌کنند. (استناد به پایان نامه دانشگاه الزهرا).

روابط نامشروع:

متأسفانه در جامعه امروزی به دلیل تهاجم فرهنگی و ترور افکار به وسیله ماهواره و اینترنت هر روز شاهد بدتر شدن روابط خانوادگی و گسترش ترویج بی بندوباری و روابط ناسالم بین افراد هستیم که این امر در تعارض با آموزه‌های دینی حاکم بر جامعه و خانواده‌های ایرانی می‌باشد که در نهایت منجر به وقوع قتل و سایر جرایم دیگر در بستر فضای خانه می‌شود. در خصوص رابطه نامشروع رضایت در مقطعی قطع می‌شود و برای از بین بردن اثرات این رابطه طرفین سعی در به قتل رساندن طرف دیگر می‌نمایند.

عوامل بروز روابط نامشروع را می‌توان در چند مورد بررسی نمود که در این نوشتار به اهم آنان می‌پردازیم:

- عدم یک رابطه محبت آمیز و منطقی بین زن و مرد و سست شدن ارتباط عاطفی و جنسی، طرفین را به سمت داشتن یک رابطه نامشروع جهت جبران این کاستی‌ها سوق می‌دهد.

- تهاجم فرهنگی با ابزاری به نام ماهواره و ارائه الگوهای اجتماعی ناهنجار و عادی جلوه دادن خیانت و نقض حرمت‌ها در خانواده

- گسترش بی بند و باری در خانواده

- مشکلات اقتصادی و پایبند نبودن به مسائل اخلاقی و دینی و شرعی و ازدواج‌های تحمیلی از جمله مولفه‌های ایجاد روابط نامشروع هستند. ۵- داشتن اختلالات جنسی (حسینی، حسین پور ۱۳۹۲: ۱۰۶)

از جمله قتل‌های اتفاق افتاده در استان البرز که ناشی از روابط نامشروع بوده است می‌توان به قتل‌های سریالی توسط امید برک اشاره کرد که پس از ایجاد یک رابطه نامشروع قربانیان خود را به قتل می‌رساند. و انگیزه اصلی خود را در قتل، داشتن روابط نامشروع و بعد از آن سرقت بیان می‌نمود. مجرمین شهوانی یا احساسی که انگیزه اصلی قتل در آنها ایجاد یک رابطه نامشروع است در تعامل با جامعه تحت تاثیر عوامل و محرک‌های محیطی مرتکب جرم می‌شوند. در انگیزه روابط نامشروع می‌توان به نقش بزه دیده نیز اشاره کرد. هر چند از لحاظ جرم شناسی تامل بر انگیز است، اما از لحاظ قانونی تاثیری در مجازات مرتکب در جرم قتل ندارد. هر چند در سایر جرایم تعزیری بتوان آن را از جهات تخفیف مجازات دانست.

در پایان بحث انگیزه قتل باید خاطر نشان کرد که انگیزه‌های دیگری نیز در بروز قتل‌های اتفاق افتاده در شهر کرج دخیل بوده‌اند که جهت جلوگیری از اطاله کلام فقط به صورت مختصر نام برده می‌شود؛ برای مثال سرقت که منجر به قتل شده است.

و یا اخاذی و داشتن یک اختلاف مالی و انتقام در نهایت شخص را در جایگاه متهم به قتل قرار داده است.

جنس و جنسیت:

جنس معادل فارسی (Sex) و جنسیت معادل فارسی (Gender) است که واژه اولی ناظر بر تفاوت‌های جسمانی زن و مرد است و بر افتراق فیزیولوژیک میان انسان‌ها دلالت دارد و جنسیت اشاره به تفاوت‌های احتمالی حقوقی - اجتماعی و تفاوت‌های اجتماعی می‌باشد.

امروزه مطالعات جرم شناسانه دیگر به مردان به عنوان بزه‌کار متمرکز نمی‌شود و در دیدگاه‌های خود جنس مونث را نیز مستعد ارتکاب جرم می‌دانند و نظریات زیست‌شناختی و

جامعه شناختی دیگر امروزه اعتبار خود را از دست داده‌اند. و زنان بیش از گذشته در اجتماع راه پیدا کرده‌اند به همین دلیل نرخ جرایم زنان نسبت به گذشته افزایش یافته است تا جایی که در جرایم مهم و خشن نیز مانند قتل می‌توان ردپای مجرمان زن را مشاهده کرد. که عوامل مختلفی در شکل‌گیری آن نقش ایفا کرده‌اند؛ برای مثال زنان نیز امروزه به اعتیاد روی آورده‌اند و دلیلی برای قتل توسط آنان شده است. (سلیمی-۱۳۹۰: ۱۶)

میزان قربانیان و مرتکبان جرم قتل عمد در استان البرز به شکل نمودار به شرح زیر می‌باشد.

نمودار شماره ۷

آمار کلی قتل‌های شهرستان کرج - مورخه ۸۵/۱/۱ لغایت ۹۱/۸/۲۳

قاتلان مرد	قاتلان زن	قاتلان افغانی	مقتولان مجهول الهویه
۲۹۸	۳۷	۳۱	۱۸
مقتولان مرد	مقتولان زن	مقتولان افغانی	
۲۹۵	۱۰۷	۴۱	

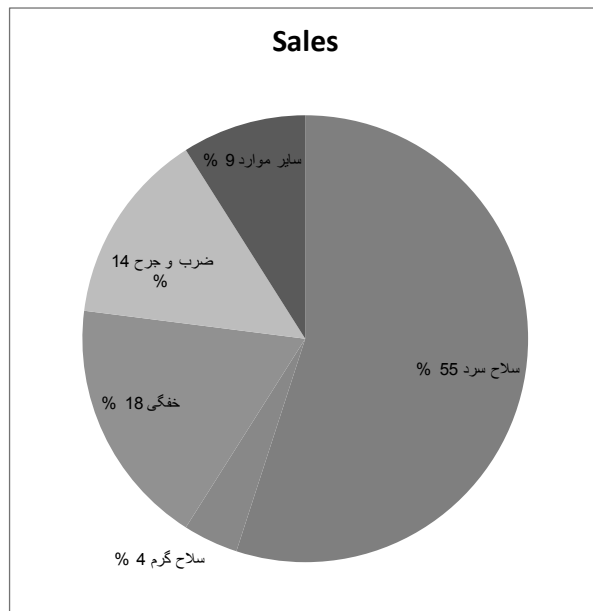
زنان در جرم قتل بیشتر در اختلافات خانوادگی و یا روابط نامشروع قربانی و مردان در نزاع و درگیری مقتول واقع شده‌اند. آمار ارتکاب قتل در بین زنان پائین می‌باشد؛ زیرا زنان بیشتر در قالب معاونت در قتل شرکت می‌کنند و تعداد قاتل موجود نیز شوهر کشی یا فرزند کشی داشته‌اند. در قتل‌های ارتكابی در بین زنان به انتقام‌گیری و حسادت نیز می‌توان از جمله عوامل مهم اشاره کرد؛ زیرا حس انتقام‌گیری بیشتری در بین زنان وجود دارد. نکته جالب در میان آمارها وجود تعداد قابل توجهی از افغانی‌ها می‌باشد که به دلیل مهاجرت فراوان آنان به حومه‌های پایتخت سهم زیادی از قتل‌ها را نسبت به جمعیت به خود اختصاص داده‌اند که عوامل متعددی چون نداشتن پاسپورت و هویت دقیق، نداشتن کار و اقامت در ایران دور از همسر و فرزندان خود، نداشتن تعارضات فرهنگی و وجود فقر آنان را علاوه بر مستعد مجرم قرار دادن، در خطر بزه دیدگی نیز قرار داده است که نیازمند سازماندهی بیشتر آنان می‌باشد.

آلات استفاده شده در قتل‌ها:

اکثر قتل‌ها بدون نیت و تصمیم قبلی رخ داده‌اند و در این میان نقش حضور سلاح سرد

بسیار پر رنگ دیده می‌شود که سهولت استفاده از سلاح سرد در ایران نیز یکی از علل افزایش قتل‌های ناخواسته است و در حال حاضر علی‌رغم وجود قانون مجازات قاچاق اسلحه و مهمات و دارندگان سلاح و مهمات غیر مجاز مصوب ۱۳۹۰/۶/۷ ولی باز هم شاهد استفاده چاقو خصوصا در بین جوانان هستیم که عوامل متعددی چون عدم احساس امنیت، ارزان بودن سلاح‌های غیر مجاز و فروش راحت چاقو، قمه، پنجه بوکس و سایر سلاح‌های سرد دیگر در آن دخیل هستند. (اشرافی-۱۳۹۱: ۱۱۲) در شهر کرج نیز ۵۵٪ قتل‌ها با سلاح سرد اتفاق افتاده است که نشان از حمل آسان آن توسط قاتلان دارد و در ۴٪ نیز استفاده از سلاح گرم عامل ارتکاب قتل‌ها بوده‌اند. علاوه بر استفاده از سلاح سرد و گرم در جریان قتل‌های عمد در کرج، قاتلان در ۳۱٪ این قتل‌ها از اعضا و جوارح بدن خود استفاده کرده بودند که از این ۳۱٪، ۱۴٪ با ضرب و جرح مانند استفاده از مشت و لگد و... و ۱۸٪ خفه کردن مقتول صورت گرفته است که نمودار شماره ۸ بیانگر آلات وقوع قتل عمد در شهر کرج می‌باشد.

نمودار شماره ۸

نتیجه‌گیری و پیشنهادات:

با عنایت به مطالب بیان شده از دیدگاه تاریخی قتل عمد به عنوان یکی از جرایم طبیعی و جزء خشونت آمیزترین جرایم و از لحاظ عرفی و شرعی مورد مذمت تمامی ادیان بوده است که همواره شدیدترین مجازات‌ها را به دنبال خود داشته است. شهر کرج در بازده زمانی از سال ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۱ حجم زیادی از مهاجرت را به خود دید به طوری که به عنوان یکی از پنج شهر پر جمعیت کشور شناخته شد و به تدریج با پدیده‌ی بی‌نام بیکاری مواجه شد تا جایی که امروزه نرخ بیکاری در شهر ۱/۵ برابر سایر شهرها می‌باشد و ویژگی‌های جغرافیایی و شهرسازی خاص که ۴ زندان بزرگ کشور را در خود جای داده است و همجواری با اتوبان‌های اطراف مکان را مستعد جرایمی چون قتل و رها سازی اجساد قرار داده است و آمار کشف اجساد مجهول الهویه نیز بالا می‌باشد. در طی ۵ سال شاهد ۳۹۷ قتل عمد بوده است که قربانیان آن مردان در نزاع و درگیری و زنان بیشتر در روابط نامشروع و قتل‌های خانوادگی مقتول شده‌اند. ۵۵٪ با سلاح سرد و ۴٪ با سلاح گرم و در ۳۱٪ از اعضاء و جوارح خود استفاده کرده بودند که به صورت ضرب و جرح و خفگی بوده است. در بالا بودن نرخ ارتکاب جرم قتل عمد در سطح شهر کرج عوامل مختلفی چون وسعت و جمعیت، موقعیت خاص جغرافیایی، وجود اقوام متعدد در سطح استان، نرخ بالای بیکاری و وجود چندین زندان دخیل می‌باشد. از این رو اخذ تدابیری ستادی جهت پیشگیری و بالا بردن امنیت پایدار در شهر از سوی مسئولان را می‌طلبد. و موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

- ۱- سازمان دهی اتباع بیگانه خصوصا مهاجران افغانی؛
- ۲- تشکیل پرونده شخصیت برای مجرمان خطرناک شهر و کسانی که قبلا مرتکب بزه قتل عمد شده‌اند و بنا به جهتی از جهات قانونی، مجازات قصاص در مورد آنها منتفی شده در اداره اطلاعات جنایی پلیس آگاهی؛
- ۳- ساماندهی زندان‌ها و نظارت بیشتر به رفتار زندانیان به دلیل وجود ۴ زندان در شهر و

آمار قابل توجهی از قتل در درون زندان‌ها؛

۴- بررسی و ارائه دلایل قتل‌های استان هر ماه در شهر توسط کمیته‌ای از مسئولان قضایی و انتظامی؛

۵- برخورد شدید و بدون اغماض نسبت به حاملان سلاح در شهر؛

۶- ارتقاء کمی و کیفی اداره تشخیص هویت پلیس آگاهی، جهت کشف علمی و سریع‌تر بزه قتل از صحنه جرم به دلیل بالا بودن کشف اجساد مجهول‌الهویه و پیدا نشدن قاتلان؛

۷- آموزش از طریق رسانه‌ها جهت ارتقاء سلامت خانواده به دلیل بالا بودن آمار قتل‌های خانوادگی؛

۸- نظارت بر نقاط پر جمعیت و دارای موقعیت خاص شهر نسبت به نصب دوربین‌های مدار بسته و افزایش گشت‌های پلیسی؛

فهرست منابع:

- اشرافی، ارسلان (۱۳۹۱) بررسی پیمایشی بزه قتل عمد در استان فارس، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، شماره ۲۳.
- اردبیلی، محمد علی، (۱۳۸۸) حقوق جزای عمومی، جلد ۱، تهران، نشر میزان.
- آقایانی، حسین (۱۳۸۷) حقوق کیفری اختصاصی، جرایم علیه اشخاص، تهران، میزان.
- انوری، حسن، (۱۳۸۲) فرهنگ کوچک سخن، تهران، انتشارات سخن، (۱۳۹۲) همسرکشی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا.
- توجهی، عبدالعلی (۱۳۸۷) حقوق جزای اختصاصی، تهران، دوراندیشان.
- حسینی، حسین پور، سید محمد، میثم (۱۳۹۲) جرم شناسی قتل‌های سریالی، فصلنامه دانش پژوهان، قم شماره ۲۸.
- رابرت وایت، (۱۳۹۰) ترجمه سلیمی، علی، جرم و جرم و جرم شناسی، قم، پژوهشگاه حوزه

و دانشگاه.

- کی نیا، مهدی (۱۳۸۸) روان شناسی جنایی، تهران، انتشارات رشد.
- لنگرودی، محمد جعفر (۱۳۸۶) ترمینولوژی حقوق، تهران، انتشارات گنج دانش.
- معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز، سالنامه آماری استان البرز، سال ۱۳۹۰
- پرونده های قتل عمدی ارتكابی در حوزه شهرستان كرج در سال های ۱۳۸۵-۱۳۹۱